

BÀI 4

TƯ VẤN TRƯỚC XÉT NGHIỆM HIV TRONG XÉT NGHIỆM KHÔNG CHUYÊN

USAID
TỰ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

NỘI DUNG

- ▶ Quy trình chung tư vấn xét nghiệm HIV
- ▶ Quy trình tư vấn trước xét nghiệm trong quá trình xét nghiệm không chuyên
- ▶ Giới thiệu công cụ tư vấn

QUY TRÌNH CHUNG TVXNHIV

**Tư vấn
trước XN**

Giới thiệu, thảo luận lý do tư vấn
xét nghiệm HIV

Thảo luận các nguy cơ có khả năng lây
nhiễm HIV

Thảo luận, giải thích về ý nghĩa và lợi ích của
việc xét nghiệm HIV và biết kết quả xét
nghiệm HIV

**Xét
nghiệm**

Tư vấn cho người có kết quả xét nghiệm
HIV âm tính

Tư vấn cho người có kết quả xét nghiệm
HIV dương tính

**Tư vấn
sau XN**

Tư vấn cho người có kết quả xét nghiệm
HIV không xác định

QUY TRÌNH TƯ VẤN TRƯỚC XÉT NGHIỆM

Các loại hình tư vấn

Tư vấn cá nhân	Tư vấn trực tiếp giữa khách hàng và cán bộ tư vấn → Phổ biến áp dụng trong tư vấn không chuyên
Tư vấn nhóm	Cán bộ tư vấn cung cấp thông tin/tư vấn cho một nhóm người → Hạn chế áp dụng trong tư vấn không chuyên
Tư vấn cặp bạn tình	Cán bộ tư vấn cung cấp tư vấn cho 1 cặp bạn tình → Khuyến khích áp dụng trong tư vấn không chuyên cho cặp bạn tình trong một gia đình.

**Quy trình tư vấn trước xét nghiệm
không chuyên (tại cộng đồng)
TƯ VẤN CÁ NHÂN**

CÁC BƯỚC TƯ VẤN TRƯỚC XÉT NGHIỆM

1. Giới thiệu

2. Đánh giá nguy cơ và tư vấn giảm nguy cơ

3. Lấy chấp thuận xét nghiệm (đối với KH có nguy cơ)

BƯỚC 1: GIỚI THIỆU

1.1. Chào hỏi, giới thiệu tên, vai trò và mục đích tiếp cận ngày hôm nay

- *“Chào anh. Tôi tên là Huy, là cộng tác viên XN tại cộng đồng của CLB Bầu Trời Xanh, được biết anh có nhu cầu xét nghiệm HIV tại đây, hôm nay tôi đến để tư vấn và xét nghiệm HIV cho anh.*
- *Hoặc: “Chào chị. Tôi tên là Huy, là cộng tác viên tư vấn xét nghiệm HIV của CLB Bầu Trời Xanh. Hôm nay tôi xin phép được đến gặp và trao đổi với chị một số vấn đề liên quan đến nguy cơ và phòng tránh lây nhiễm HIV và sẽ có thể cung cấp luôn xét nghiệm cho chị nếu chị có nhu cầu.*

1.2. Nêu tính bảo mật, tự nguyện của dịch vụ

“Những gì chúng ta trao đổi hôm nay, ở buổi tư vấn sau xét nghiệm và kết quả xét nghiệm của anh sẽ chỉ có tôi và anh biết thôi. Tất cả các thông tin sẽ được bảo mật”

BƯỚC 1: GIỚI THIỆU

1.3. Giới thiệu quy trình và thời gian

- *“Buổi tư vấn hôm nay sẽ có phần tư vấn trước xét nghiệm, sau đó nếu anh có nguy cơ và có nhu cầu lấy máu xét nghiệm tại chỗ, tôi sẽ xét nghiệm miễn phí cho anh. Sau đó, tùy thuộc vào kết quả xét nghiệm HIV của anh, tôi sẽ có phần tư vấn thêm và hỗ trợ sau đó tốt nhất cho anh. Tất cả sẽ mất khoảng 30-40 phút thôi anh nhé”*

BƯỚC 2: ĐÁNH GIÁ NGUY CƠ VÀ TƯ VẤN GIẢM NGUY CƠ

2.1. Giới thiệu các nội dung sẽ thảo luận trong buổi tư vấn trước XN và thông báo về việc ghi chép, lưu trữ hồ sơ KH (nhấn mạnh tính bảo mật thông tin)

- *“Chúng ta sẽ trao đổi với nhau các nguy cơ có khả năng lây nhiễm HIV và biện pháp giảm nguy cơ lây nhiễm để xác định mình có cần làm xét nghiệm hay không, cũng như tôi có thể tư vấn cho anh tốt hơn; Anh yên tâm, theo quy định – chúng tôi có trách nhiệm bảo mật các thông tin anh trao đổi”*
- *“Các thông tin mà chúng ta trao đổi ở đây sẽ được chúng tôi ghi chép và lưu lại để phục vụ việc hỗ trợ anh sau này, và hồ sơ cũng được bảo mật anh nhé”.*

BƯỚC 2: ĐÁNH GIÁ NGUY CƠ VÀ SỰ CẦN THIẾT XÉT NGHIỆM HIV

2.2. Thực hiện đánh giá nguy cơ

HƯỚNG DẪN ĐÁNH GIÁ NGUY CƠ CÁ NHÂN –

Đối với các khách hàng chưa được tiếp cận, sàng lọc bởi đội ngũ tiếp cận cộng đồng, cán bộ tư vấn, xét nghiệm không chuyên cần tiến hành đánh giá nguy cơ trước khi thực hiện tư vấn trước xét nghiệm

Đối với các khách hàng đã được sàng lọc bởi đội ngũ TCCĐ, thông tin về nguy cơ của KH có thể đã có – nhưng tư vấn viên vẫn nên khéo léo hỏi lại để tránh bỏ sót nguy cơ và có thể tư vấn tốt hơn

1. Anh/chị có từng chích ma túy không?	Có ☐	Không ☐
2. (Nếu KH là nữ), chị có từng quan hệ tình dục với nhiều người (đi khách) không?	Có ☐	Không ☐
3. (Nếu KH là nam) Anh có từng quan hệ tình dục với người cùng giới không?	Có ☐	Không ☐
4. Anh/chị có chồng/vợ là người nhiễm HIV, hay anh/chị có từng quan hệ tình dục với ai là người nhiễm HIV không?	Có ☐	Không ☐
5. (Nếu là KH nữ) Chị có thai hay không?	Có ☐	Không ☐
6. Anh/chị có bị bệnh Lao hoặc có biểu hiện nghi Lao (ho, sốt kéo dài) không?	Có ☐	Không ☐
7. Có lý do nào khác mà anh/chị nghĩ là mình cũng có thể có nguy cơ nhiễm HIV không (ví dụ: vợ/chồng của anh/chị có tiêm chích ma túy, có bán dâm hay anh/chị có sống chung 1 nhà với ai đó nhiễm HIV chẳng hạn?)	Có ☐	Không ☐

BƯỚC 2: ĐÁNH GIÁ NGUY CƠ VÀ SỰ CẦN THIẾT XÉT NGHIỆM HIV

2.3 Trao đổi xác định nguy cơ của KH và sự cần thiết xét nghiệm HIV:

- *“Theo sàng lọc nguy cơ, anh có một nguy cơ liên quan đến quan hệ tình dục đồng giới nam. Từ trước giờ anh đã xét nghiệm HIV bao giờ chưa? Chưa phải không, vậy anh cần xét nghiệm HIV càng sớm càng tốt để xác định mình có nhiễm HIV hay không. Tôi có thể cung cấp xét nghiệm nhanh cho anh ngay tại đây (nhà)”*

BƯỚC 3. LẤY CHẤP THUẬN XÉT NGHIỆM (ĐỐI VỚI KH CÓ NGUY CƠ)

- ▶ **Lấy chấp thuận xét nghiệm ngay (nếu KH đồng ý xét nghiệm dễ dàng)**
 - *“Vậy là anh đã đồng ý cho tôi lấy máu và xét nghiệm luôn cho anh. Vậy xin anh cho biết một số thông tin để tôi có thể điền phiếu chấp thuận xét nghiệm, theo quy định ạ. Một lần nữa tôi xin đảm bảo những thông tin này sẽ được bảo mật nên anh yên tâm nhé”*
- ▶ **Nếu KH còn do dự - giải thích rõ hơn về lợi ích của việc biết tình trạng HIV và giải thích thủ tục đơn giản:**
 - *“Lợi ích của việc xét nghiệm là để xác định mình có nhiễm HIV hay không, nếu nhiễm thì cần biết sớm để được điều trị - và còn phòng ngừa bảo vệ cho bản thân và mọi người; ngoài ra đây là xét nghiệm nhanh nên anh chỉ cần chờ 20 phút là đã có kết quả ban đầu rồi nhé”*
- ▶ **Lấy chữ ký chấp thuận xét nghiệm của khách hàng (hoặc điểm chỉ nếu khách hàng không biết ký), nếu KH không đồng ý xét nghiệm thì cảm ơn, chào KH ra về và hẹn một dịp khác có thể trở lại nếu KH cho phép**

THỰC HÀNH TƯ VẤN TRƯỚC XÉT NGHIỆM

- ▶ Chia nhóm (mỗi nhóm 3 người):
 - ▶ 1 Học viên đóng vai cộng tác viên tư vấn xét nghiệm không chuyên
 - ▶ 1 Học viên đóng vai khách hàng
 - ▶ 1 Học viên đóng vai quan sát viên (sử dụng bảng kiểm để quan sát, phản hồi)

Các giảng viên + các cán bộ TT AIDS chia nhau kèm các nhóm thực hành

- ▶ Sử dụng các tình huống đóng vai tư vấn theo hướng dẫn của giảng viên

Tư vấn trước xét nghiệm

TƯ VẤN NHÓM

NGUYÊN TẮC THỰC HIỆN TƯ VẤN NHÓM

- Tư vấn nhóm chỉ áp dụng cho TVTXN và tuyệt đối không áp dụng cho tư vấn sau xét nghiệm
- Nội dung không bao gồm đánh giá/trao đổi về nguy cơ cá nhân hay tình trạng HIV của khách hàng cụ thể
- Cán bộ cung cấp tư vấn nhóm: có đủ kiến thức, kỹ năng truyền thông và đã được tập huấn/hướng dẫn tư vấn nhóm
- Thay thế bằng tài liệu phát tay chỉ với nhóm người xét nghiệm biết đọc chữ

NGUYÊN TẮC THỰC HIỆN TƯ VẤN NHÓM

Điều kiện:

- Khách hàng tập trung đông tại 1 thời điểm (không nên quá 10 người)
- Khách hàng tương đối tương đồng về nhóm đối tượng nguy cơ: ví dụ nhóm nam tình dục đồng giới, nhóm TCMT, nhóm vợ/chồng/bạn tình của người có HIV...

NỘI DUNG TƯ VẤN NHÓM

- Giới thiệu dịch vụ lưu động
- Nêu rõ tính bảo mật, tự nguyện của dịch vụ
- Các thông tin cơ bản về HIV và điều trị HIV
- Giải thích ngắn gọn ba con đường lây truyền chính: tiêm chích chung, quan hệ tình dục không an toàn và từ mẹ truyền sang con (khi mang thai, khi sinh con, khi nuôi con bằng sữa mẹ)
- Giải thích ngắn gọn mối liên hệ giữa HIV và STI, Lao
- Các biện pháp dự phòng lây truyền HIV (bao cao su, bơm kim tiêm, dịch vụ dự phòng lây truyền mẹ con)

NỘI DUNG TƯ VẤN NHÓM

- Ý nghĩa của việc XN HIV và điều trị sớm nếu nhiễm HIV
- Quy trình TVXN, thời gian trả kết quả tại thực địa
- Giải thích ngắn gọn về các kết quả xét nghiệm và ý nghĩa của thời kỳ cửa sổ
- Nêu khuyến cáo XN định kỳ đối với nhóm nguy cơ cao
- Giới thiệu về dịch vụ TVXN HIV cố định và dịch vụ chăm sóc điều trị HIV gần nhất; địa chỉ, thời gian mở cửa và giới thiệu về dịch vụ cung cấp tại đó
- Phát phiếu xét nghiệm có mã số (và chữ ký chấp thuận XN) cho từng KH xét nghiệm

LƯU Ý KHI CUNG CẤP TƯ VẤN NHÓM

- Các nội dung cần rõ ràng, ngắn gọn và đơn giản
- Tạo cơ hội cho khách hàng đặt câu hỏi và trao đổi những nội dung cần thiết
- Nhấn mạnh yếu tố nguy cơ liên quan với nhóm đối tượng cụ thể tham gia tư vấn nhóm, nhưng không bỏ qua các nguy cơ khác
- Phần đánh giá nguy cơ cá nhân và tư vấn cá nhân ngắn gọn sẽ kết hợp thực hiện trong phần tư vấn sau xét nghiệm

THỰC HÀNH TVTXN: TƯ VẤN NHÓM

- ▶ Chia lớp thành 2 nhóm:
 - ▶ 1 nhóm thực hành tư vấn nhóm tình huống 1
 - ▶ 1 nhóm thực hành tư vấn nhóm tình huống 2

Các giảng viên + các cán bộ TT AIDS chia nhau kèm các nhóm thực hành

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN!